

Titel: VIII.

Citation: "VIII.", i *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968.*
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-g02-shoot-d1e26365/facsimile.pdf> (tilgået 27. juli 2024)

Anvendt udgave: Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

udløbe et Efterfølgelsesmiddel med denne trænde Bør for et Udfælsmandsherredømme. Der er ofte her i Rønderi heri Ainge eller denne Magten og Functionens Sammenblanding i det danske Cancelli, og Franrig har i sin Grundlovs § 19 opstillet den Bestemmelse, som jeg tror, vi kunne tage os ad notaa; det har ved hverskjede Erfaring fundet denne Samhed stærkt, den heder (saaledes: "Nogen endes Døling er den første Beslutning for en fri Regering". Derfor, hvis det skal være en Samhed, at her i Rønderi skal være en virkelig Constitution, maas vi vistnok see engang i sin Tid at finde et Efterfølgelsesmiddel i denne Hensende. Jeg skal blot i Forhøjelse af det Forbehold, jeg tog ved § 3, ogsaa her tillade mig at stille et Amendement i denne Retning. Det er ikke, fordi jeg tror, at denne Forfatning vil gaar ind derpaa, men det er blot for at tage et Forbehold for Fremtiden. Derom er der en anden Bestemmelse, som forekommer mig endnu farligere, det det næsten berøver Kongen al mulig Magt. Man har nemlig sagt, at Kongens Underkrift af de Lovgivninger eller Regeringens vedkommende Sager trænger, for at være gyldig, til en Ministers Underkrift. Man har altsaa ikke engang mentaget de Bestemmelser, ved hvilke han afsætter og indsætter Ministre. Det forekommer mig dog, at han demimodt maatte beholde den Magt, den svenske Constitution har indbeholdt sin Præsident, at den Bestemmelse, ved hvilken han indsætter og afsætter sine Ministre, bliver gyldig, thi den ikke er underordnet af en Minister; i alle andre Sager derimod gjøres en Ministers Underkrift nødvendig. Derfor foreskriver det mig, at man her haandbør Kongen den Ret, ene at udnævne og afsætte sine Ministre. Derfor man ikke gjør det, saar baade Konge og Folk i Bør for at komme ind under Enteltes Tyranni, som vilde tillægges alle de virkelige Rettigheder, som skulde tilkomme dem. (Under det Forbragte jævlig Væiter og Væiterhed i Forhandlingerne.)

Formanden: Jeg vil gjere den ærede Rigsdagsmand opmærksom paa, at det nok er nødvendigt, at han nærmere angiver det Efterfølgelsesmiddel, som han antager at foreslaae.

Minister: Det kunde jeg meget gjerne sige angivet; men jeg tror ikke, at det efter det Forretningsordens Regulativ er nødvendigt allerede nu at formulere noget Forslag; jeg tror, at naar jeg havde antaget, hvad Forslaget skulde gaar ud paa, var jeg berettiget til at vende med Forretningen indtil 48 Timer efter den første Behandlings Stilling.

Formanden: Ja, Formuleringen af Forslaget kan man vistnok vende med indtil 48 Timer efter den foreslåede Behandling, men man kunde dog snarere angivet, hvad det skulde være Gjenstand for Amendementet, for i Tilfælde af at man fandt det nødvendigt, at kunne gjere sin Indsigelse derimod.

Minister: Naar det, jeg har antaget, foresaa trykt, vilde man nok kunne see, hvad Meningen med Amendementet var. Indtærrid kunde der saaledes forskjellige Maader, hvorefter man i sin Hensende kunde stille sig, men jeg vil ikke nu i dette Tidspunkt sige, hvilken af disse jeg vil foreslaae. Jeg kunde i ethvert Tilfælde foreslaae en af to; den ene var, at man overlod Kongen i Forening med den lovgivende Forsamling at vælge Love uden nogenomhelst Bekræftelse, — det var den ene, og naar jeg nu har angivet den, saa kunde det maaske være nok.

Ordføreren: Jeg ønskede blot at gjere denne ene Bemærkning, at den svenske Præsident er ansvarlig, den danske Konge derimod ansvarsløs.

Minister: Naar jeg maatte tillade mig et Spørgsmaal: hvilken Ansvarlighed behøved her i Forretningssager enten fra Kongen eller fra Forsamlingens Side? Jeg tror, at naar Forretning og Kongen kunne blive enige om noget, saa er det Lov, og jeg vilde da gjerne sige, om Nogen skulde have Ret til at blande sig heri eller gaar hen og underkender Skyldigheden af hvad de ere bleven enige om.

Men gik derpaa over til den følgende Paragraph.

Ordføreren: Ministrene kunne drages til Ansvar for de i deres Embeder begaaede Forbrydelser og for Handlinger, som ere aabenbart skadelige for Staten. Riksdagen anklager, Riksdagen dommer.

Udvalgets Betænkning til denne Paragraph lyder saaledes: "En Minoritet (Dahl og Jespersen) har fundet, at denne Paragraph paa en for stærk Maade begrænser de Tilfælde, i hvilke Ministrene kunne drages til Ansvar for Riksdagen, og at dermed kunde udelukkes visse Tilfælde, navnlig maaske det, hvori Embedsforretningen bestaar i Udførelse af en vis Virksomhed. Det foresendes derfor rettet at udvide Begrebet ved mere omfattende Udtryk, saasom "Embedsforretninger, hvorefter Riksdagen og Riksdagen i hvert enkelt indvænde Tilfælde have den fornødne Frihed til at beslutte Afgørelse og at afgjøre, om denne er grundet eller ikke. Man maaske ogsaa meget mere finde det rigtig at bruge almindelige Udtryk, som "Ministeransvarligheden i det Hele nærmere her ordnes ved Lov, hvis Udhold ei har været foretaget ved en saadan Bestemmelse, som den i Udsætt. Minoriteten indstiller derfor, at Paragraphen (under Forbehold af Ministeransvarligheden nærmere Ordning ved Lov) affattes paa følgende Maade: Ministrene kunne tillægges for Embedsforretninger. Riksdagen anklager, Riksdagen dommer.

Udvalgets Flertal (med 12 mod 2 Stemmer) slutter sig til Udsættets Bestemmelse. Den er vel enig i, at Ansvarligheden nærmere gjennemføres ved Lov (hvilket vil blive udbrakt ved den følgende Paragraph), men man ønsker det for påskende, at Grundlaget angives i Forretningen, og man ønsker ikke rettere, end at det rette Grundlag er givet i Udsættets § 19. Naar Ministrene kunne drages til Ansvar for de i deres Embede begaaede Forbrydelser og for enhver for Staten aabenbart skadelig Hand, saa vil Riksdagen ikke være udelukket fra at træffe Afgørelse i alle de Tilfælde, hvor det maatte være tjenligt; for Afgørelsen Skulde behøved ingen videre Garant; for Forretningens constitutionelle Retfærdighed maas det være gælden søges i Riksdagens Sammenretning.

Udvalgets Flertal slutter sig altsaa til Udsættets, medens den angivne Minoritet foreslaae følgende Udskiftelse: "Ministrene kunne tillægges for Embedsforretninger. Riksdagen anklager, Riksdagen dommer."

Ordføreren: Det forekommer mig, at Paragraphen baade har udbrakt Ministrenes Ansvarlighed forvidt, og i andre Hensender igjen gjort den altsat indskrænket; naar det hedder, at Ministrene ere ansvarlige for Forbrydelser, begaaede i deres Embede, kan det ikke indeholde andet end Ansvar for hvad der efter Loven og de dertil knyttede Begreber er Forbrydelse, som f. Ex. Beskikkelse, Landbesiddelse o. s. v.; men Ministrene kunne ogsaa forfæ sig, ved at træffe Lov og endel Rønderi Ret paa en Maade, at man ikke egentlig kan sige, at det er en Forbrydelse, og ved at forsamle de Forpligtelser, som paalægges dem, f. Ex. ved at forsamle det Tilfælde, som de skulde have med Statens Midler og med Embedsforretningen; i saa Hald kan Ansvarer vel ikke altid blive crimeret Ansvar, men dog et Ansvar, som man bemærker ved den Dømtol, der har et afgjort, om Ministrenes Forhold har været forsvarligt eller ikke. Paa den anden Side tror jeg, at man sætter Ministrene meget blot ved at sige, at de kunne tillægges for Handlinger, som ere aabenbart skadelige for Staten; thi naar det ikke er begaaet nogen forbeholdt Skyldighed, som, at de have forsamlet at indbringe de fornødne Oplysninger, men Ministrene have kommet et vis Forhold paa den Maade, at de ere komne til et Resultat, som af Andet findes at være skadeligt for Staten, da er det Rønderi, hvorfor jeg ikke tror, at det kan paalægges dem Ansvar, men det er vel en Grund, hvorfor de kunne blive berøttede. Den Indsigelse, som Riksdagen naturligvis maas have paa den hele Statsforfatning, maas derfor, at de Ministre, som ikke have været den fornødne speciel Ansvarlighed, maas kunne blive at berøttede, men nogen speciel Ansvarlighed, som skulde indkomme ved et Tilbud, kan der neppe paalægges dem derfor. Derfor vil, hvad der siges en Dem, som af Riksdagen var udsætt og Riksdagen, maatte findes skadeligt for Staten, kunde paa drage Ministrene Ansvar, vilde deraf følge, at dersom disse kunde tillægges Kongen at nægte sig Samtykke til en Lov, som var forsaaret af Tingene, og som de antog for altsat vigtig og nødvendig, kunde de blive at drage til Ansvar. Man har hørt et Grundsel herpaa i Rønderi, da en Minister blev draget til Ansvar og virke-